

Het onderzoek van bijen@wur van Wageningen University & Research

Tjeerd Blacquière

Bijen@WUR is onderdeel van de business unit Biointeracties en Plantgezondheid van Wageningen University & Research. Bijen@wur doet onderzoek aan bijen, vooral aan honingbijen maar ook aan hommels en andere wilde bijen.

Doel en focus

Het doel van het onderzoek dat bijen@wur voor de overheid uitvoert is ondersteuning van de imkerij, met het doel de bestuiving van gewassen in de landbouw en deels in de natuur (parken, plantsoenen, bos) veilig te stellen. Voorheen werd hier ook door de LTO en imkerij aan meebetaald. De focus ligt daarbij de laatste jaren op de gezondheid en weerbaarheid van de bijenvolken, in relatie met de omgeving waarin de bijen leven (= voedselaanbod, diversiteit, xenobiotica (milieu-vreemde schadelijke stoffen), ziekten en plagen, de invloed van de imker). Nog meer toegespitst: de meeste aandacht besteden we aan weerbaarheid van onze bijen tegen de varroamijt en de meeliftende schadelijke virussen. Varroa + virussen is voor de imkerij probleem nummer één, bovendien beweegt het onderzoek zich in de domeinen natuur, bijenvolk en imkerij, een gebied waar we direct zelf toegang hebben. Varroa is nu meer dan 30 jaar aanwezig in Nederland en ondanks een enorme hoeveelheid aan uitgevoerd onderzoek is er nog steeds heel veel kennis nodig, en toepasbare oplossingen.

Organisatie voor contractonderzoek

Wageningen Research is een organisatie voor contractonderzoek. Dat betekent dat wij onderzoek doen dat we aankunnen (waar we de expertise voor hebben en vaak een goede naam in hebben), EN waarvoor we geld krijgen van een opdrachtgever /financier. Onderzoek dat wij op grond van onze expertise aannemen wordt altijd uitgevoerd volgens de regels gesteld voor goed en integer wetenschappelijk onderzoek door de Nederlandse universiteiten en de KNAW (Academie van Wetenschappen). Opdrachten die wij uitvoeren kunnen daardoor soms ook projecten zijn die we zelf nooit zouden hebben bedacht, maar die wel aansluiten bij onze expertise. Omgekeerd: onderzoek dat we zelf het meest gewenst vinden, kunnen we soms (best vaak) niet uitvoeren omdat er nog geen opdrachtgever geld voor over heeft. In dat geval is het de kunst de opdrachtgever te overtuigen dat het inderdaad belangrijk onderzoek is.

Opdrachtgevers hebben eigen doelen met en ideeën over het uit te voeren onderzoek. Wanneer die ideeën niet stroken met de uitvoerbaarheid van een volgens wetenschappelijke normen opgezet onderzoek, zullen wij de opdracht (en het budget) niet aannemen.

Veel opdrachten maken gebruik van de bij bijen@wur aanwezige expertise, maar dankzij het uitvoeren van onderzoek wordt die expertise ook onderhouden en uitgebreid, en is dan weer in te zetten in nieuwe projecten. Soms krijgen we zelfs onderzoeksopdrachten op terreinen waar we weinig expertise hebben, bijvoorbeeld voor het uitvoeren van een literatuurstudie (waar we natuurlijk de expertise voor hebben) over een onderwerp waar we nog niet eerder aan werkten. Of een project dat gericht is op het verwerven van kennis en expertise voor een probleem dat mogelijk / waarschijnlijk ooit komt. Een

dergelijk project wordt in opdracht van het ministerie van EZ uitgevoerd door Bram Cornelissen over de Kleine Bijenkastkever (*Aethina tumida*).

Opdrachtgevers

Iedere organisatie of persoon die onderzoek door ons wil laten uitvoeren (en daar dus voor kan en wil betalen) is welkom. Uiteraard wel mits deze opdrachtgevers zich houden aan de Europese en Nederlandse wetgeving, en de bovengenoemde Code voor wetenschappelijk onderzoek onderschrijven. In de praktijk zijn dat vooral het ministerie van Landbouw (nu onderdeel van Economische Zaken) en de Europese unie geweest, naast partijen uit de industrie en het agrarische bedrijfsleven. Voorheen droegen ook de imkers via de imkerverenigingen regulier bij aan het onderzoek.

Opdrachtgevers krijgen van ons het onderzoek dat is afgesproken, niet *minder* (hoewel je niet kunt voorspellen en op voorhand vastleggen wat er uit komt) en niet *meer*. Het laatste betekent vooral dat een onderzoeker van [bijen@wur](mailto:bijen@wur.nl) nooit sterkere conclusies kan en wil trekken dan zijn/haar gevonden resultaten ondersteunen, ondanks politieke of commerciële belangen van de opdrachtgevers. Het betekent ook dat een opdrachtgever niet in een lopend project vragen of eisen kan toevoegen of veranderingen aanbrengen, omdat het de kwaliteit van de uitvoering van het afgesproken werk in gevaar brengt.

In een volgende nieuwsbrief gaan we concreet in op een paar onderzoeken voor verschillende opdrachtgevers.